

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! У зв'язку із закриттям кордонів через карантин газета тимчасово виходитиме виключно в електронному варіанті.

CHRISTLICHE STIMME • CHRISTIAN VOICE • LA VOIX CHRETIENNE

MÜNCHEN • B 20409

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

PIK ВИДАННЯ • JAHRGANG 72

ВЕРЕСЕНЬ • SEPTEMBER 2020 • Nr. 17 (3045)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

УСІКНОВЕННЯ ЧЕСНОЇ ГОЛОВИ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ

Пам'ять про усікновення чесної голови св. Івана Хрестителя вшановують 11 вересня православні та греко-католики, які дотримуються Юліанського календаря. Про цю подію говорить Біблія. Вшановуючи пам'ять Івана Предтечі, вірні у цей день дотримуються строгого посту.

Продовження на 2 стор. ▼

Мікеланджело да Караваджо, «Соломея з головою Івана Хрестителя», 1607 р. Живописцем зображені, імовірно, танцівниця Соломея, Іродіада і Ірод Антипа. С-на: Вікіпедія; текст: jvopys.com

XI

ПАПА: ПЕРЕСТАТИ МАНІПУЛЮВАТИ РЕЛІГІЄЮ

В Міжнародний день пам'яті жертв актів насильства на основі релігії або переконань Глава Католицької Церкви нагадав про те, що Бог не потребує нічийого захисту.

«Бог не потребує нічийого захисту і не хоче, щоб Його ім'я використовувалося з метою тероризування людей. Закликаю всіх припинити використовувати релігії для підбурювання до ненависті, насильства, екстремізму та сліпого фанатизму», – таке повідомлення 22 серпня з'явилося на офіційному акаунті Папи Франциска в Твіттері. Воно присвячене Міжнародному дню пам'яті жертв актів насильства на основі релігії або переконань, який відзначається 22 серпня на основі резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 28 травня 2019 року.

Наголошування на тому, що справжня релігійність ніколи не підбурює до війни і не підтримує почуття ненависті, ворожнечі, екстремізму, ні не заохочує до насильства чи кровопролиття, знаходимо в «Документі про Загальнолюдське братерство задля спільного співжиття», який Папа Франциск підписав 4 лютого 2019 року разом з Великим Імамом Аль-Таїбом під час відвідин столиці ОЕА Абу-Дабі. Підписанти документу підкреслюють, що всі ці вищезгадані лиха є плодом «викривлення релігійних повчань» та «політичного використання релігій». З цього випливає заклик до всіх «перестати використовувати Боже ім'я для виправдання актів людинобивства, вигнання, тероризму й утисків», адже «Всемогутній Бог не потребує нічийого захисту і не хоче, щоб Його ім'я використовувалося з метою тероризування людей».

о. Тимотей Т. Коцур, ЧСВВ, Новини Ватикану

УСІКНОВЕННЯ ЧЕСНОЇ ГОЛОВИ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Про мученицьку смерть Івана Предтечі детально розповідається в Євангелії від Марка (6, 14–30). Іван Хреститель осуджував царя Ірода за те, що той жив із дружиною свого рідного брата – Іродіадою. Відтак жінка захотіла помститися Іванові і таким чином приховати свій ганебний вчинок. Одного разу, коли Ірод святкував свій день народження, для нього танцювала танець донька Іродіади – Соломея. Цей танець дуже сподобався Іродові і він пообіцяв дівчині, що виконає будь-яке її бажання. Дівчина, за намовою матері, попросила відсікти Іванові Хрестителю голову. Ірод не відмовив, і голова Івана була відтята.

Згідно з переказами, поминали день усікновення голови Предтечі Господнього Івана почали ще його учні. Але традиція празника

та його поширення остаточно сформувалися в V ст.

Усікновення голови Івана Хрестителя, за переказами, відбулося 32 року після Різдва Христового, та точна дата цієї події невідома. Відповідно до однієї з поширених версій, 11 вересня (29 серпня за новим стилем) цю подію почали вперше поминати в Олександрійській Церкві на противагу святкуванню олександрійського нового року, початок якого припадав на цей день. І у Вірменії згадка про усікновення голови Предтечі встановили цього дня, оскільки там також він був першим днем новоліття. Таким чином, встановлюючи цього дня християнське свято, Церква прагнула замінити язичницькі святкування нового року.

Канон на Усікновення голови Івана Хрестителя, який вміщений у сучасних богослужбових книгах, уклав преподобний Андрей Критський (помер 740 р.), який також є автором відомого покайного Великого канону.

За переказом, Іродіада закопала його голову в нечистому місці. Але Іоанна, дружина Іродового

домоправителя Хузи, поховала голову Івана Хрестителя в глиняній посудині на горі Оливній (впродовж церковного року святкуємо три її віднайдення), де в Ірода була власна ділянка землі. Тіло Івана Хрестителя взяли тої ж ночі його учні та поховали в Севастії, там, де відбувся злочин.

362 року за наказом імператора Юліана Відступника язичники розкопали могилу Івана Хрестителя та намагалися спалити його останки, та християнам вдалося викупити частину та переправити в Олександрію.

Пам'ять про Івана Хрестителя або Івана Предтечу займає у східній літургійній традиції особливе місце. Він єдиний з усіх святих після Богородиці, що має свій празник Зачаття і празник Різдва.

Впродовж церковного року у Східній Церкві відзначають 6 празників в честь цього святого: празник За-

чаття (6 жовтня за ст.ст./23 вересня за н. ст.), Різдва (7 липня за ст.ст./24 червня за н.ст.), Усікновення Голови (11 вересня за ст.ст./29 серпня за н.ст.), Перше і Друге Знайдення Голови (9 вересня за ст.ст./24 лютого за н.ст.), Третє Знайдення Голови (7 червня за ст.ст./25 травня за н. ст.) і Собор святого після празника Богоявлення (20 січня за ст.ст./7 січня за н. ст.). У самому Євангелії наводяться слова Христа: «Істинно кажу вам, що між народженими від жінок не було більшого від Івана Хрестителя» (Мат. 11, 11).

Іван Хреститель народився в сім'ї священника Захарії та Єлисавети, родички Богородиці, коли вони були у похилому віці й вже не сподівалися на потомство. Він був посланий Богом, щоб приготувати вибраний народ до визнання Ісуса Христа Месією. «Він буде великим в очах Господніх» (Лк. 1, 15), – каже ангел до батька св. Івана Захарії, сповіщаючи йому новину про те, що невдовзі у нього народиться син.

Іван Хреститель, якого ще називають Предтечею, своїм суворим спосо-

бом життя дав взірцевий приклад богопосвяченого життя. Він закликав людей до покаяння, кажучи: «Слідом за мною йде сильніший від мене, що Йому я недостойний, нахилившись, розв'язати реміньця Його сандалів. Я вас хрестив водою, а Він хреститиме Святим Духом» (Мк. 1, 7–8).

Отець Юліан Катрій у книзі «Пізнай свій обряд» так характеризує постать Івана Хрестителя:

«Його особа поміж святими Старого Завіту особливо визначна, незвичайна і геройська. Св. Іван Хреститель це велетень духа, що стоїть на грані двох Завітів: Старого й Нового. Він замикає пророків, а відкриває апостолів. Він не тільки пророк, але й предтеча-вістун, хреститель і мученик. Він одинокий мав ласку хрестити того, що Його інші пророки тільки предсказували та в душі бачили. Він був очищений від первородного гріха ще в лоні своєї матері».

Подано за: РІСУ

Думи мої...

БО ТО НАША ЗЕМЛЯ...

Робітникам Харцизького трубного заводу окупанти виплатили 14 % зарплати за травень. Цілих півтори тисячі рублів. Робітникам Алчевського металургійного комбінату «дали» 15 % зарплати за травень. За червень, липень, серпень – дулю. Ситуація на шахтах ще гірша.

А я згадую одного свого знайомого, який мріяв «атсоединіться от України» [відокремитися-Ред.]. На моє питання що він буде їсти, Андрюха, щиро вірячи самому собі, відповідав: «Да у нас... Да у нас уголь... Кокс... Металл... Продадін – всево вдаволь будет».

Як з'ясувалося, малувато вугілля для загального щастя. І якщо у тебе є металургійний комбінат –

це не значить, що він працювати на повну потужність. Алчевський працює десь на 20–30%. Аби ви розуміли: донедавна влаштуватися на АМК було за щастя. Тепер люди масово звільнюються.

Жаль лише, що разом з тими небагатьма негідниками та дурнями, які махали триколорами та кликали Путіна, страждає переважна більшість нормальних людей. Далеко не кожен зміг знайти у собі сили покинути все й вийти. Там дуже багато тих, хто не хотів «русскаво міра». Шахтарі зокрема. Бо просто перед їхніми очима був сумний приклад закритих і затоплених водою шахт російського Гукова. Саме тому шахтарі й не «піднялися», як розраховували у Кремлі. Гадалося, що сотні тисяч мужиків Донбасу підуть у наступ на «хунту» аж до Львова – тільки «калашники» та набой підвозь. Але не сталося. І Гіркін плакав через це.

Більше того, тисячі людей з Донбасу пішли воювати в ЗСУ, НГУ та добробати. Мало кому

Назар Маша, «Алчевськ», травень 2014 р.

відомо, що легендарний батальйон «Айдар» починався з 14 луганчан та мешканців Алчевська. Потім підтяглися хлопці з інших шахтарських міст: Ровеньок, Антрацита тощо. І лише потім їм привезли зброю та включили до ЗСУ як батальйон тероборони – до того звичайна мисливська рушниця була рідкістю. Про це навіть у Вікіпедії не написано.

Тож прошу від коментів «так-імітреба» утриматися. У пам'ять

про тисячі чоловіків та жінок з Луганська, Донецька, Горлівки, Харцизька, Краснодона, Лутугіного, які загинули на фронті або в катівнях окупантів.

Пост цей створено зовсім для іншого. Ми мусимо знати, що відбувається там. Бо то наша земля. І наші люди. Погані, гарні, але наші. І це наша історія.

Павло Бондаренко, з персональної сторінки у Фейсбучі

УНИКНУТИ ЧЕТВЕРТОЇ ТИРАНІЇ

Минулими століттями тривалий час чинною була теорія «двох мечів»: світської влади, яка дбала про управління державою, і церковної влади, яка стежила за тим, щоб це управління було справедливим і спрямованим до добра.

Саме вона, Церква, покликана була утверджувати цінності й говорити владі правду в очі. Криза авторитету Церкви й епоха Просвітництва цілковито реорганізували цю структуру. Судова влада остаточно перейшла до відповідальності світської держави, яка відтоді ввбрала в себе три функції – законодавчу, виконавчу й судову, а замість Церкви на передній план вийшла світська журналістика, яка перебрала частину її функцій: виявляти правду, яку від суспільства приховують, і консолидувати його довкола обраного напрямку розвитку. Тому її й назвали четвертою владою.

Ясна річ, цією владою зловживали так само, як і трьома іншими, але порушення норми лише увиразнювали її саму. Так тривало донедавна, коли звичні закономірності почали втрачати свою вірогідність. Нинішня епоха здійснила феноменальний кульбіт: те, що було порушенням, само стало нормою. Вона здобула собі красиву назву – постправа. «Її основна характеристика – не те, що це брехня, і не те, що це фейк, а те,

що це, за визначенням історика філософії Михайла Кольцова, повна байдужість до істини».

Ми опинилися у світі навпаки: у ньому барон Мюнхгаузен розповідає правдиві історії, але на тлі масового збайдужіння до істини, а відтак і на тлі масової омани вони здаються неймовірними вигадками. У давні епохи всі завойовники скидали дотеперішніх богів і насаджували своїх. А тоді прийшла епоха, коли Бога заперечили в принципі (комунізм) або ж настільки збайдужіли до Нього, що можуть обійтися без Нього (секулярний постмодернізм). Українській журналістиці доводиться мати справу з наслідками обох руйнівних моделей.

По-перше, після падіння комунізму одна-єдина офіційна «права» комуністичної доктрини розщепилася на низку кланових «правд». Відносна свобода преси тут тримається на вимушеному плюралізмі конкурентних кланових позицій. Якби кожна з них увиразнювала часточку загальної правди, то уважний читач зумів би скласти з поодиноких пазлів більш-менш вірогідну картину дійсності. Але річ у тім, що вибіркова правда є спотвореною правдою.

Продовження на 4 стор. ▼

БІЛЯ СВЯТОЇ СОФІЇ ГЛАВИ ЦЕРКОВ МОЛИЛИСЯ ЗА УКРАЇНУ

Біля Собору Святої Софії в Києві, у 29-ту річницю Незалежності України, відбулася міжконфесійна молитва за мир та благословення України. У заході взяли участь глави Церков та релігійних організацій, президент України В. Зеленський та його дружина. Духовенство молилося за український народ та державу, за зцілення від недуг та мир. «Настав, Господи тих, хто при владі стоїть, щоб про весь народ наш український, про нашу державу, про військо, Церкву і всіх людей твоїх добре дбали», – проголосив у своїй молитві Предстоятель ПЦУ митрополит Епіфаній. Глава УГКЦ Блаженніший Святослав просив Господа про опіку над військом та медиками. «Нехай твоя Свята Софія, Небесна мудрість спочиває на нашому народі, на його провідниках, керівниках, на його війську, волонтерах, активістах і медиках. Пресвятая Богородице, Київська Оранто, в цей час коли всевітня хвороба посікає наш народ, просимо тебе: прийми під свій покров наш народ, нашу державу.» Молитва закінчилася виконанням духовного гімну «Боже, великий, єдиний». На заході також був присутній очільник російської Церкви в Україні митрополит Онуфрій та намісник Києво-Печерської лаври митрополит Павло Лебідь. (Релігійна правда)

У ЛЬВОВІ ВІДКРИЛИ МУЗЕЙ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ

29 серпня у Львові відкрили музей митрополита Андрея Шептицького (1865–1944 роки життя). Відтепер можна оглянути особисті речі глави Церкви, дізнатися про його життя, посвяту у монахи, духовне служіння. Музей унікальний тим, що протягом підпілля УГКЦ монахам і мирянам вдалося зберегти особисті речі митрополита. Отець Севастіян Дмитрух зібрав велику колекцію, як особистих речей, так і мистецьких, пов'язаних із митрополитом. Експонатів – близько 500. Кожна річ, яка представлена, має свою історію. Адже коли 1 листопада 1944 митрополит Андрей Шептицький помер, монахи і монахині, священники, які були поруч, зорієнтувалися і сховали особисті речі свого духовного провідника, оскільки розуміли, що після смерті владики неминучі сталінські репресії. Вони переховували ці речі у різних місцях. Секретарем митрополита був отець Володимир Грицай і він довгі роки зберігав Євангеліє митрополита, його палицю і документи. Також в експозиції музею численні мистецькі твори художників, яких підтримував митрополит. (Радіо свобода)

ПЦУ ВИЗНАЛА СВЯТИМ ГЕТЬМАНА КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО

Помісна Українська Православна Церква (ПЦУ) затвердила канонізацію гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного. Таке рішення Священного Синоду ПЦУ від 21 серпня розміщене в церковному журналі №16. Таким чином, день пам'яті святого благовірного гетьмана встановлено 20 квітня за новим стилем (7 квітня за старим), його внесено до Місяцеслова ПЦУ. (Новинарня)

У ВАРШАВІ З'ЯВИВСЯ СКВЕР ІМ. ГЕН. БЕЗРУЧКА

13 серпня, у 100-ту річницю Варшавської битви, у польській столиці вшанували пам'ять генерала Армії УНР Марка Безручка, ім'ям якого названо сквер в районі Воля. Багато з присутніх виступили із розповідями про Марка Безручка, також згадали, що український генерал спочив на православному цвинтарі на Волі, який розташований поряд з нововідкритим сквером. Особливими гостями на події були родичі генерала – внук його двоюрідного брата Анатолій Безручко та його син Дмитро. Як розповів 67-річний пан Анатолій, в дитинстві він ходив до радянської школи, де чув про «петлюрівських бандитів». Його батько, який помер у 1981 році, боявся розповідати про свою сімейну історію, і тільки тітка Катря, що жила до 1993 року, розказала, що її дядько був одним із найвідоміших «петлюрівських бандитів», який захищав Польщу від більшовиків. «Я жив в Маріуполі. Туди втекла моя родина від сталінських репресій, бо у великому місті було легше сховатися від НКВС. Сьогодні на відстані 14 км від Маріуполя проходить лінія фронту. Це відбувається також тому, що я багато років не знав, ким є мої родичі. Тепер ми бачимо руйнування та страждання, які може спричинити мовчання», – сказав Анатолій Безручко. (Наше слово)

МОНЕТИ З ТРИЗУБОМ В ІРЛАНДІЇ

Стародавні срібні та золоті монети Русі-України знайшли біля міста Корк. Це перша така знахідка на території Ірландії. Знайшов їх ентузіаст-металюшук Роберт Карлі в Гланмірі, неподалік від міста Корк. Нічого іншого з монетами не знайдено. Монети невеликі, із викарбованими християнськими символами, зображеннями монархів і Тризуба. Вони датуються X століттям.

Вірогідніше всього викарбувані вони були за часів Володимира Великого. До Володимира Великого Київ використовував арабську та візантійську валюту чи золоті бруски. Чеканка власних грошей була такою собі політичною декларацією про суверенітет і значимість країни. Монети цього часу надзвичайно рідкісні та, ймовірно, використовувалися для оплати торговців і найманців. Особа власника не відома, але припускають що він був вікінгом. У 10 та 11 столітті вікінги оселилися в місті Корк та перетворили його на великий торговий центр, який був пов'язаний зі скандинавськими торговими мережами, що простягався на схід, до самої Київської Русі. (Ірландська хата)

ГОРОДНИЦЬКИЙ СКАРБ

Сенсаційна знахідка! В Городниці (Житомирська обл.) розпочалась передача скарбу срібників Володимира Святого та Святополка Ярополковича, перших монет Русі-України. Це скарб національного значення! Понад 100 років історики не знали подібних знахідок! На срібних монетах зображено Київського князя, а на зворотній стороні княжий знак – тризуб у Володимира та двозуб у Святополка. Скарб містить 38 срібняків, датованих 1000–1019 роками. 32 монети – часів Володимира Великого, решта 6 – часів його пасинка Святополка. Скарб знайшов місцевий рибалка, копаючи пісок на цемент. 28 серпня монети було передано у власність держави, вони зберігатимуться в Житомирському краєзнавчому музеї. Попередню подібну знахідку в Україні було знайдено 1876 року під час будівельних робіт на Вознесенському узвозі в Києві, тоді знайшли 120 монет. (Олександр Альфйоров, Вікіпедія)

УНИКНУТИ ЧЕТВЕРТОЇ ТИРАНІЇ

▼ Продовження. Початок на 3 стор.

І тут починають діяти інші особливості нинішньої епохи. Світ постправди не спроможний розрізнити добро і зло, правду та облуду. Головне – відчувати суспільні запити й під них вималювати картинку. Був час, коли оприлюднена правда, яку влада приховувала, давала змогу вчасно вивести із суспільного організму шлаки, внаслідок чого він оздоровлювався. Сьогодні все обернулося на свою протилежність, а чорний піар стає нищівним інструментом міжкласової боротьби, оскільки отрує суспільний простір іще більше. Це руйнує віру

в правду і справедливість, унеможливує міжлюдську довіру й замість оздоровчого очищення творить зневірену переконаність: «Усі вони такі».

Так четверта влада стає четвертою формою тиранії – часто навіть страшнішою, ніж класичні, оскільки вона руйнує вже не тіла, а людські душі. Чому перед Просвітництвом занепадала функція Церкви як другого меча, тобто моніторингу світської влади? Тому що вона, Церква, почала обстоювати та обслуговувати лад, який насправді був несправедливим. Чому занепадає сьогодні функція преси як четвертої влади, тобто моніторингу світської влади? Тому що вона, преса, здебільшого обстоює та обслуговує лад, який насправді є несправедливим. І в одному, і в другому випадках засадничою хибою було чи є нехтування задекларованими цінностями, імітація їх.

То чого я в цій ситуації очікую від журналістської освіти? Щоб вона допомогла студентам журналістики піднятися на висоту пташиного польоту й побачити, ніби малюнки пустелі Наска, фігури занепаду власної професії. Щоб вона могла переконати майбутніх журналістів, що «кожен має надихатися бажанням будувати, а не руйнувати» (Communio et Progressio, 117). Так, я хочу, щоб студенти досконало засвоїли сучасний інструментарій журналістської праці. Технології сьогодні роблять чудеса. Проте обмежитися лише таким вишколом сучасна Школа журналістики не здатна, адже досконале володіння професійними інструментами може лише озброїти цинічного й продажного журналіста для маніпуляції правдою і спотворення дійсності. Тож здобуті знання в такий спосіб обертають цей ін-

струментарій проти інтересів самої журналістики.

Тому етичний вишкіл і ціннісна освіта – це не сторонні забаганки, які будуть відволікають від професійної освіти, а важливий інтегральний складник такої освіти, її душа. Лише за умови такого взаємодоповнення студенти, освоївши журналістську техніку, знатимуть, як можна декодувати й нейтралізувати зловживання нею. Лише так вони знайдуть розв'язок дилеми успішності й відповідальності. Лише увиразнивши у своїй душі етичний верх і низ, зможуть студенти набратися мужності в шуканні та обстоюванні правди. Інакше страх або ж спокуса грошей будуть нездоланими.

Сьогодні більшість медій, розірваних на олігархічних гаках, привчають нас до того, що нічого змінити не можна. Усі твої

пориви до свободи – даремні й ілюзорні. Уся твоя вірність цінностям і професійним чеснотам – смішна й веде до поразки. Усе повертається на круги своя, а життя твоє – одне. Подбай про себе, про свою родину й покинь вірити в утопію. Світ брудний та жорсткий, і перемагають у ньому цинічні й безоглядні прагматики.

Отож я хочу такої журналістської освіти, яка навчить студентів розрізняти голоси цих зваблених олігархічних сирен і виробить опорність до них. Я мрію про таких молодих журналістів, які формуватимуть високий дух свого часу, а не улягатимуть його низьким спокусам. Я вірю в таких майстрів слова, які пам'ятатимуть, що зі Слова все постало, а тому будуть спроможні змінити обличчя нашої землі.

Мирослав Маринович,
«Тиждень.іа»

ХТ

ПРО УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКЕ ПРОТИСТОЯННЯ НА ХОЛМЩИНІ

Українські науковці ідентифікують жертви українсько-польського протистояння 1939–1947 років. Дослідницька програма «Жертви українсько-польського протистояння 1939–1947 рр.» розпочалась два роки тому в Українському католицькому університеті (УКУ). Автори проекту сподіваються, що після їхніх результатів критичного дослідження стихнуть українсько-польська напруженість у відносинах і припиняться «Війна гробами».

До друку готова перша книжка з проекту – «Українські жертви Холмщини та південного Підляшшя у 1939–1944 рр. (Люблінський дистрикт Генеральної губернії)», яка вийде цього року. Встановлені реальні людські втрати серед українців на теренах Люблінського дистрикту, який створили німецькі окупанти у жовтні 1939 року і який діяв до липня 1944 року.

На основі різних архівних документів подано список понад 5300 осіб української національності, які постраждали на Холмщині. За яким методом проводилась ідентифікація жертв? Чи злочини польського підпілля проти українського цивільного населення на Холмщині у 1942 році спричинили Волинську трагедію влітку 1943 року? Хто загострював українсько-польське протистояння на Холмщині і Підляшші? Радіо Свобода поспілкувалось із керівником проекту – істориком, професором

з архіву Ігоря Галагіди (RFE/RL)

Українське село на Холмщині у вогні, 1944 р.

Гданського університету Ігорем Галагідою.

► **Пане Галагіда, як довго тривала робота над книжкою?**

І. Галагіда: Сама ідея встановлення імен жертв українсько-польського протистояння народилася десь 7 років тому. Тоді ми з Мирославом Іваником з Торонто досліджували в Оттаві спадщину Володимира Кубійовича. Ми тоді зрозуміли, що зібраний матеріал може бути підставою, щоб встановити реальні жертви українсько-польського протистояння на Холмщині. Почали приватно досліджувати, а невдовзі це з Холмщини переросло у ширший проект, який реалізовує УКУ, взагалі ідентифікації жертв українсько-польського протистояння на цій території. Не лише Холмщини, але й Ярославщини, Перемишльщини, Надсяння, Волині, Галичини. Це досить клопітка робота. Над першою книгою проекту працювали майже п'ять років.

Продовження на 5 стор. ▼

ПРО УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКЕ ПРОТИСТОЯННЯ НА ХОЛМЩИНІ

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

► **За якою формулою чи схемою рахували жертв із числа українського населення? На яких архівах базувались?**

І. Галагіда: Ми випрацювали індивідуальну схему, не лише збираємо прізвища, але й вводимо їх в електронну базу, це дозволяє вписувати нові встановлені прізвища, а також порівнювати і збирати інформацію про даних осіб із різних джерел, фільтрувати і «виловлювати» різні неточності, коли, для прикладу, прізвище неправильно написано, коли є різні дати і нам це вдається знайти.

Шукаємо прізвище у різного роду документах: у звітах, матеріалах Українського центрального комітету, коли йдеться про Холмщину чи Генеральну губернію, яка існувала в роках німецької окупації. Також шукали у пресі. Українська преса, яка виходила у Генеральній губернії, в Кракові чи Холмі, подавала інформацію про смерть людей, де були точні прізвища і дати життя людини, яка загинула, також використовували спогади. Однак, коли вони записані після кількох років, то не дуже точні, а ще відвідували цвинтарі, де збереглися могили, на яких є прізвища і дати народження та смерті людини. Використовували документи польського підпілля і звіти німецької поліції, які були дуже точні.

Власне, таке зіставлення різних джерел дозволяло нам встановити точну інформацію про особу, де загинула, в якому місці. І створили велику електронну базу даних. Маємо понад 5300 осіб, серед них лише понад 300 прізвища яких не встановлені.

У книзі зробили такі розділи, які відповідають поділу території у Генеральній губернії і в Люблінському дистрикті (так називалася територія за німецькою термінологією). Люблінський дистрикт ділився на 10 повітів, у кожному є перелік населених пунктів, де подана коротка інформація про число людей на основі переписів населення (польського 1921 та німецького 1943 років), вказано чисельність українців, поляків, німців, євреїв і конфесійну приналежність. Ми вибрали період німецької окупації, осінь 1939 до кінця липня 1944 років, і порахували, поки що, лише українські жертви.

з архіву Ігоря Галагіди (RFE/RL)

▲ Польські партизани на тлі палаючої хати, Сагринь, 1944 р.

► **Коли у Польщі говорять про українсько-польське протистояння у роки Другої світової війни, то польські історики і політики роблять найбільший акцент на Волинській трагедії, особливо на масовому вбивстві поляків 11 липня 1943 року. Тим часом українські дослідники наголошують, що польське підпілля вбило цивільне населення на Холмщині у 1942 році і тим самим спровокувало антипольську акцію на Волині, що це була помста у 1943 році за вбивства мирних українців у 1942. Чи ваше дослідження спростовує чи підтверджує українську і польську історіографію щодо цих подій минулого?**

І. Галагіда: Книга йде трохи всупереч і українській, і польській історіографії. Якщо мова про українську історіографію, то тут загальна думка така, що події на Холмщині, власне, передували Волинській трагедії. Але коли подивимось на число жертв серед українців на Холмщині у 1942 році, воно відносно невелике. На території Люблінського дистрикту, тобто на Холмщині і Північному Підляшші, загинули від рук «не-

з архіву Ігоря Галагіди (RFE/RL)

▲ Палаюча хата української родини, Сагринь, 1944 р.

німців» не більше як 70 осіб. Важко сказати, що події передували волинським. Хоча число жертв серед українців у 1942 році невелике, але тоді часто гинули люди, які в українській громаді мали визначну позицію, бо це були війти, вчителі, діячі кооперативного руху, Допомогових комітетів. Це були резонансні вбивства і про них знали в Галичині і на Волині, це лякало насе-

лення, інформація подавалась про ці випадки у пресі і це, так би мовити, акцентується в українській історіографії.

Значно більше українців – майже 320 – загинули в 1942 році році у Люблінському дистрикті від рук німців. Я взагалі вважаю, що події на Холмщині відбувалися трохи паралельно з тими, що діялися на інших територіях – у Галичині чи на Волині. Але мали іншу динаміку. Коли говоримо про польсько-українське протистояння, то часто фокусується увага на поляках і українцях, а забуваємо про інших акторів тодішніх подій, зокрема німців. Територія була ними окупована і німці відігравали вирішальну роль у наростанні конфлікту.

Так було на Холмщині, де німці ініціювали переселення українців і поляків, так званий генеральний план «Схід» (Generalplan Ost). Згідно з яким, «здобути» на сході терени, слід було у майбутньому цілковито германізувати. У другій по-

меччину, коли підвищували податки. Це виразно показує, що після 1942 року починається зростання жертв і в 1943 році це вже бачимо. Влітку 1943 року спостерігається повний спад конфліктів і це цікава річ, бо коли йдеться про Волинь, то тут маємо українсько-польське протистояння і пік припадає на 1943 рік. Натомість на Холмщині число жертв виразно меншає і знову зростає восени 1943 року. І пік вбивств – березень-квітень 1944 року на Холмщині, де найбільше українських жертв.

З іншого боку, польська історіографія деколи применшує українські жертви. Як приклад, події весни 1944 року. Тоді, на початку березня, польське підпілля почало акцію проти українських сіл і протягом кількох днів заатакувало не менше 35–50 сіл, де проживали українці. Так як для Волинського злочину в польській історіографії датою-символом є 11 липня 1943 року, так для української трагедії Холмщини є

ловині 1942 року на теренах Люблінського дистрикту, переважно на Замостівщині, окупанти мали намір створити «зразкову» колонію для німецьких поселенців. Переселення у 1942 році загострило польсько-українське протистояння. Збурили ситуацію і вбивства німцями євреїв, посилення окупаційного терору і на поляків, і на українців, коли вилучували людей на роботу в Ні-

10 березня 1944 року, коли в один день у кількох селах загинули понад 1200 українців, більшість жінки і діти.

Селом-символом є Сагринь. Нам вдалося поіменно встановити, що 10 березня 1944 року там загинули 606 осіб, (у тому числі кілька поляків, які були випадково вбиті польськими партизанами, бо їх сприйняли за українців).

▲ Продовження на 6 стор. ▼

ПРО УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКЕ ПРОТИСТОЯННЯ НА ХОЛМЩИНІ

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

Це величезне число. В загальному просторі в Польщі деколи ще можна почути думку, що в Сагрині мав місце бій відділів Армії Крайової (АК) з Українською повстанською армією (УПА) чи українськими поліцаями на німецькій службі, але коли співставити 606 українських жертв Сагрині із втратами польського підпілля (кілька поранених поляків і один своїми вбитий), то це показує, що там не було жодної битви і не було протистояння двох сил, це була пацифікація мирного населення. Таких Сагринів було тоді на Холмщині більше: Ласків, М'яке, Сиховичі...

► **Який можна зробити висновок, хто провокував конфлікт між українцями та поляками на Холмщині?**

І. Галагіда: Ті розрахунки, які ми зробили, відкидають тезу, що у 1942 році у Люблінському дистрикті польське підпілля чинило масові злочини проти українського мирного населення. Вплив на погіршення українсько-польських відносин у Люблінському

дистрикті мала німецька політика переселення українців і поляків у 1942 та на початку 1943 року. Люди втратили домівки, це переросло згодом у збройне протистояння. Німці до виселення поляків задіявали українців, які служили у німецькій поліції, а до виселення українців – поляків, які були на службі у німецькій поліції.

До зростання напруженості між українцями і поляками доклалося і польське підпілля. У вересні 1943 року з Волині на Холмщину прибули польські біженці. Через накази АК і збільшилось число українських жертв у другій половині 1943 року і в 1944 році у Люблінському дистрикті. Особливо в період від березня до початку квітня 1944 року операції АК і Батальйонів хлопських (БХ) мали брутальний перебіг. Мене шокувало, що у Сагрині польські підпілляники зробили кільканадцять фотографій на тлі палаючих будинків. Ці світлини збереглися та увійдуть у книгу.

► **Владика УГКЦ Борис Гудзяк у передмо-**

ві до книги написав: «Ідентифікація жертв – це не змагання, "хто втратив більше". Навпаки, такий підхід може принести плоди справжнього порозуміння як серед науковців, так і в ширших суспільних колах. Щоб зцілити рану, треба побачити й визнати її. Жертви не можуть лишатися анонімними – ми повинні постаратися побачити в кожній з них особу!». Чому про жертви минулого важливо говорити і саме людською мовою, а не лише статистично?

І. Галагіда: Ми не хочемо брати участі у жодних гоніннях і підвищувати статистику. Нам важливо встановити реальних жертв і їхні імена. Звісно, це вже запізно, бо такий проект мав би розпочатись ще 20 років тому, коли жили свідки тих подій. Це останній момент, щоб просто не забути цих людей, щоб нащадки і родина знала, де ці люди поховані і могли запалити свічку.

Наші дослідження корисні для польсько-українського діалогу. «Не варто рахувати жертв, треба фокусуватися на майбутньому», – цей підхід не спрацював і виявилось, що важливо знати імена. На сьогодні, лише у межах Польщі, ми маємо встановлені більше 12 тисяч жертв українців, які загинули від рук поляків. А це тільки територія сьогоденної Польщі. При тому я свідомий, що в загальному масштабі кількості жертв польських та українських не будуть збігатися. Припускаю, така моя робоча теза, що українські жертви у співвідношенні до польських будуть 1 до 4 чи 1 до 3. Як буде насправді – побачимо.

► **Чи тема українсько-польського протистояння нині, з огляду на вибори польського президента, на коронавірусну інфекцію і карантин, відійшла на другий план у Польщі?**

І. Галагіда: У польській президентській кампанії українська тема не використовується, як це було 5 років тому. Політики мають інші пріоритети, які використо-

вують. Але думаю, що це коротка перерва, навіть якщо сьогодні тема не є у нурті польської політики, то вона присутня у соцмережах і там таке виписують про українсько-польські відносини, що думаю, ця тема колись повернеться.

► **У кінці року вийде друком перша книга з проекту «Українські жертви Холмщини та південного Підляшшя у 1939–1944 рр. (Люблінський дистрикт Генеральної губернії)». Які наступні праці побачимо у дослідницькій програмі?**

І. Галагіда: Почалась робота над наступними томами і, якщо все буде добре, то в кінці 2021 року вийде праця про дослідження на інших територіях. А це 1944–1947 роки і операція «Вісла», можливо, перший том двотомника про події на Волині, окрема праця про жертви в Галичині. Команда, яка задіяна у цьому проекті, відносно невелика. Це двоє осіб із Польщі і четверо з України.

**Галина Терещук,
Радіо Свобода**

Важкі питання віри

ЯК ПОМЕРТИ «ПО-КАТОЛИЦЬКИ»?

Як померти «по-католицьки»? Як Католицька Церква рекомендує віруючому підготуватися до смерті?

«Все наше життя, мої дорогі юнаки, повинно бути підготовкою до доброї смерті», – писав святий Іван Боско, звертаючись до своїх вихованців в трактаті під назвою «Передбачливий юнак». Дон Боско пропонував їм «вправлятися в добрій смерті», і ось яким чином: «У всі дні кожного місяця всі наші земні і духовні справи влаштовувати так, як ніби ми ось-ось по-справжньому помremo».

Святий вихователь молоді радив вибрати для роздумів про смерть один певний день місяця. У цей день потрібно уявити собі, що ми знаходимося на порозі смерті, і задуматися про те, як ми прожили попередній місяць, про те, що пригнічує нашу совість і турбує нас, змушуючи побоюватися посмертної долі.

Продовження на 7 стор. ▼

Греко-католицький цвинтар в с. Радруж Любачівського повіту, Закарпаття (Польща). В жовтні 1944 р. село зі складу Львівської обл. передано Польщі. Українців добровільно-примусово виселяли в СРСР, але вони чинили спротив. Решту українців у 1947 р. депортовано на понімецькі землі у Польщі. (Вікіпедія)

ЯК ПОМЕРТИ «ПО-КАТОЛИЦЬКИ»?

▼ Продовження. Початок на 6 стор.

На наступний день після цього «дня роздумів про смерть» дон Боско рекомендував приступати до Таїнства Примирення і до Святого Причастя так, як ніби це остання Сповідь і останнє Причастя в житті перед смертю: «Адже може так статися, що смерть наздожене раптово, через нещасний випадок або хворобу, і тоді у вас не буде часу покликати священника і прийняти Святе Причастя».

Крім сповіді, дон Боско закликав також якомога частіше каятися в своїх гріхах, вимовляючи акт покаяння і акт досконалої любові до Бога, оскільки «такого акту, разом з бажанням висповідатися, може бути досить у будь-який час, і особливо в останні миті, щоб стерти усякий гріх і відкритися для Раю».

Святий Іван Боско писав також, що необхідно подумки бути готовими прийняти будь-який вид смерті, який Богові буде завгодно нам послати, разом з усіма пов'язаними з нею стражданнями, муками і болем.

Святий Альфонс Марія де Лігуорі в творі «Підготовка до смерті» в свою чергу нагадував, що жити слід з огляду на смерть, яка всіх нас наздожене. «Пам'ять про смерть змушує відмовитися від усіх речей на цій землі», – пише святий Альфонс. Саме з огляду на смерть святі нехтували благами світу цього, а святий Карл Борromeo завжди тримав у себе на столі череп і постійно його споглядав.

Наведемо також слова Папи Франциска на загальній аудієнції 27 листопада 2013 року: вона була присвячена сповіданню нашої віри у воскресіння плоті.

ЩО ЗНАЧИТЬ ПОМЕРТИ У ХРИСТІ?

У всіх нас, як правило, невірне уявлення про смерть, зауважує Папа.

Смерть стосується всіх нас, залишаючи глибокий слід, особливо коли вона забирає близьких. Якщо смерть вважати кінцем всього, то вона лякає, жахає, перетворюється на загрозу, розбиває будь-яку мрію, будь-яку перспективу, розриває будь-які відносини і перериває будь-який шлях: «Це трапляється, коли ми вважаємо наше життя таким собі відрізком часу, замкнутим двома полюсами: народженням і смертю; коли ми не віримо, що після нашого нинішнього життя є ще продовження; коли живемо так, ніби Бога не існує. Таке уявлення про смерть типове для атеїстичної думки, яка інтерпретує життя як випадкову появу людини в світі і її шлях до небуття. Але є ще практичний атеїзм, що виражається в тому, щоб жити тільки для своїх інтересів, жити тільки для земних речей. Якщо ми дозволимо собі захопитися цим помилковим баченням смерті, у нас немає іншого вибору, окрім як робити вигляд, що її не існує, заперечувати її або перевести в розряд звичайних, пересічних явищ, аби вона нас не лякала».

Але цьому помилковому рішенню противиться серце людини, бажання нескінченності, яке всім нам властиве, наша туга за вічним. Отже, який же християнський сенс смерті? Якщо ми поглянемо на найважчі

моменти нашого життя, то ми навіть в цій втраті відчуємо, що не все скінчено. У нас вкорінений потужний інстинкт, який говорить нам, що життя не закінчується зі смертю.

«Ця жага життя, – пояснює Папа Франциск, – знайшла свою реальну і достовірну відповідь у воскресінні Ісуса Христа. Воскресіння Ісуса дає не тільки впевненість в житті після смерті, але висвітлює також саму таємницю смерті кожного з нас. Якщо ми живемо, з'єднані з Ісусом, вірні Йому, то ми стаємо здатними приймати з надією і спокоєм також перехід через смерть». Тому Церква молиться наступними словами: «Якщо нас пригнічує неминучість того, що ми повинні померти, нехай буде нам розрадою обітниця безсмертного майбутнього».

Це одна з прекрасних молитов Церкви. Людина зазвичай вмирає так, як вона жила. Якщо наше життя – це шлях разом з Господом, довіра до Його безмежного милосердя, то ми будемо готові прийняти останню хвилину нашого життя як остаточне віддання себе в Його турботливі руки, в очікуванні споглядання Його лику. І це найпрекрасніше, що може з нами статися: споглядати лицем до лица Господа, щоб побачити його, таким, який Він є: прекрасним, наповненим світлом, любов'ю, ніжністю. Ми йдемо саме

до цієї мети: щоб зустріти Господа.

«З цієї точки зору стає зрозумілим заклик Ісуса бути завжди готовими, чувати, знаючи, що життя в цьому світі нам дано також для того, щоб підготувати інше життя, – з небесним Отцем. Для цього є один надійний шлях: підготуватися добре до смерті, перебуваючи поруч з Ісусом».

Найнадійніший шлях – це готуватися до смерті, перебуваючи весь час поруч з Ісусом. Як же це зробити? За допомогою молитви, Таїнств і діл милосердя. Господь присутній в найслабших і потребуючих. Він Сам ототожнював Себе з ними в знаменитій притчі про Страшний суд, сказавши: «Бо я голодував, і ви дали мені їсти; прагнув і ви напоїли Мене; був мандрівником, і ви прийняли Мене; був нагий, і ви одягнули Мене; був хворий, і ви відвідали Мене; у в'язниці Я був і прийшли ви до Мене... Так як ви зробили одному з найменших братів Моїх цих, те Мені ви вчинили» (Мт 25,35–36.40).

Бути солідарними в співчутті болю і вселяти надію – ось передумова і умова для отримання в спадщину Царства, підготовленого для нас. Той, хто займається справами милосердя, не боїться смерті. Він дивиться їй в обличчя в ранах братів і долає її любов'ю Ісуса Христа. Якщо ми відкриємо двері нашого життя і нашого серця найменшим братам, тоді і наша смерть стане дверима в Небо, в блаженну вітчизну, до якої ми прямуємо, бажаючи жити там вічно з нашим Богом Отцем, з Ісусом, з Богородицею і з усіма святими.

Існує чимало молитов про добру смерть. На закінчення сьогоднішньої передачі запропонуємо вам одну з них, яку підносила апостол Божого милосердя свята Фаустина Ковальська.

Радіо Ватикан

О мій Ісусе, нехай мої останні дні у вигнанні будуть повністю відповідати Твоїй найсвятішій волі. Я з'єдную свої страждання, скорботу і саму смерть з Твоїми святими муками і жертвою себе за весь світ, щоб випросити ясне Боже милосердя для душ... Я міцно вірю і повністю віддаюся Твоїй святій волі, яка є саме милосердя. Твоє милосердя хай буде для мене всім в цей останній час...

ЛІТУРГІЯ ТА ЇЇ ЗАГАЛЬНЕ ПОНЯТТЯ

(Реферат, ч. 6)

Микола Молчан, «Таємна вечеря», фрагмент

СЛУЖІННЯ ІВАНА ЗОЛОТОУСТОГО І ВАСИЛЯ ВЕЛИКОГО

ПОКРИВАННЯ
ЧЕСНИХ
ДАРІВ

Диякон, вклавши ладану до кадильниці: Благослови, владыко, кадило. Господу помолімся.

Священник: Кадило Тобі приносимо, Христе Боже наш, як приемний запах духовный; Ти ж приими його в пренебесний твій жертвник і зішли нам благодать Пресвятого твого Духа.

Диякон: Господу помолімся.

Священник, покадивши зізду, кладе її зверху святого хліба і мовить: І при-

йшла зізду, і стала зверху, де було дитя.

Диякон: Господу помолімся.

Священник, покадивши перший покровець, покриває святий хліб на дискосі і мовить: Господь воцарився, в красу зодягнувся, зодягнувся Господь у силу і перепоясався. Він бо утвердив вселенну, вона не порушиться, Відтоді готовий престол твій, від віку Ти еси. Піднесли ріки, Господи, піднесли ріки голос свій. Піднімуть ріки рокіт свій від шуму вод многих. Дивні хвилі морські, див-

ний на висотах Господь. Свідоцтва твої вельми вірні. Домові Твоєму, Господи, належить святість на довгі дні.

Диякон: Господу помолімся. Покрий, владыко.

Священник, покадивши другий покровець, покриває чашу і мовить: Покрила небеса доброта твоя, Христе, і хвали Твоєї – повна земля.

Диякон: Господу помолімся. Покрий, владыко.

Священник кадить воздух (великий покровець) і, покриваючи обоє, мовить:

Покрий нас покровом крил твоїх, віджени від нас усякого ворога й супостата. Утихомир наше життя, Господи, помилуй нас і світ твій, і спаси душі наші, як благий і чоловіколюбчець.

Священник кадить предложені дари: Благословен Бог наш, що так ізволив.

Диякон: Завжди, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь. За предложені чесні дари Господу помолімся.

Молитва предложення. Свящ.: Боже, Боже наш, Ти, що послав небесний хліб, поживу всьому світові, Господа на-

шого і Бога, Ісуса Христа, Спаса, і Ізбавителя, і благодотворця, що благословляє й освячує нас, сам благослови предложення оце і приймай його в пренебесний твій жертвник. Пом'яни, як благий і чоловіколюбчець, тих, що принесли; і нас неосудними збережи в священнодійстві божественних твоїх таїн. Бо святе і прославлене, пречесне й величне ім'я Твоє, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас і на віки віків. Амінь.

Подано за: osvita.ua

СВЯТА ТАЙНА ОЛИВОПОМАЗАННЯ

У цій статті поведемо мову про Святу Тайну Оливопомазання, яку називають ще «маслосвяттям». Цю Святу Тайну, як і інші чотири Святі Тайни (Хрещення, Миропомазання, Покаяння і Пресвятої Євхаристії) повинні приймати всі християни, на відміну від Святих Тайн Подружжя і Священства.

Свята Тайна Оливопомазання – це одна зі семи Святих Тайн, які ведуть людей до спасіння. Ця св. Тайна встановлена Божественним Спасителем, Який дав Своїм апостолам владу лікувати хворих і тим способом постійно залишається у Церкві як єдиний Лікар душ і тіл. Цю Тайну першим застосував у практиці св. апостол Яків, який дав конкретні вказівки щодо її уділення. У своєму посланні він пише: «Нездужає хтось між вами? Хай прикличе пресвітерів церковних і хай вони помоляться над ним, помазавши його олією в ім'я Господнє, і молитва віри спасе недужого, та й Господь його підійме; і як він гріхи вчинив, вони йому простяться» (Як 5, 14–15).

Згідно з наукою св. Церкви, тільки священник і єпископ можуть уділяти цю Святу Тайну. Хворого помазується освяченою олією. Першу згадку про посвячення олії знаходимо у творі св. Іполита «Апостольська традиція» на початку 3 ст. Він пише, що після Служби Божої єпископ освячував олію для помазання хворих.

У 5 ст. в Єгипті помазували очі, вуха і уста хворих олією, змішаною з освяче-

ною водою. У 7 ст. у Царгороді помазування відбувалося тільки у храмі, в дуже урочистий спосіб, де сім священників благословили олію. У Східній Церкві такий звичай залишився у деяких місцевостях досі, але з практичних причин цю Святу Тайну як на Сході, так і на Заході уділяє один священник там, де є хворий (наприклад, у лікарні, вдома, в дорозі тощо), і цього достатньо для її дійсності.

Ця Свята Тайна повертає важкохворій людині здоров'я душі, а дуже часто навіть фізичне здоров'я, якщо воно корисне для її спасіння. Вона, навіть якщо хворий не видужає, підносить його на душі, пригадуючи зі св. апостолом Павлом, що всі ми несемо у своєму тілі терпіння, які з'єднуємо з терпіннями Христовими у Його Містичному Тілі, яким є Церква, а ці терпіння мають спасительний вимір (пор. Кол 1, 24).

У задумі Божому Свята Тайна повинна приносити духовне зцілення, полегшення фізичного болю і страждання. У моїй священничій практиці було багато випадків, коли людина, яка прийняла Святу Тайну Оливопомазання у реанімації,

за якийсь час сама приходила до церкви, приступала до Святих Тайн Покаяння і Євхаристії, хоч потім недовго пожила. Ця Свята Тайна дала людині фізичне зцілення.

Священник, помазуючи хворого освяченою олією, молиться у молитві під час уділення Святої Тайни Оливопомазання такими словами: *Отче Святий, лікарю душ і тіл, що послав Свого єдинородного Сина, нашого Господа Ісуса Христа, Який лікує людей з усякої недуги і визволяє від смерті, зціли помазанням цим Свого слугу (ім'я) з усякої душевної і тілесної недуги.*

З цих слів молитви бачимо, що ця Свята Тайна справді призначена для оздоровлення. Священник помазує очі, вуха, ніс, уста, руки і ноги, а також груди, просячи Божого захисту від спокус, які через ці члени тіла могли би увійти у людину.

Цю Святу Тайну можна уділяти важкохворій людині у тій самій недугі лише один раз. Її, по можливості, слід уділяти в присутності всієї родини, щоб вона підтримувала хворого на душі.

Родина повинна підготувати столик, поставити

Тарас Шевченко, «Смерть Богдана Хмельницького», ескіз. Національний музей Т. Шевченка

на ньому хрест і дві свічки. Все інше, необхідне для уділення цієї Святої Тайни, священник приносить зі собою.

Святу Тайну Оливопомазання може приймати християнин як у свідомому, так і несвідомому стані. Бажано, щоб людина її приймала, коли ще розум її не затемнений недугою. Хворий, який є у свідомості, повинен хотіти прийняти цю Святу Тайну, він повинен вірити, що це сам Господь навідався до нього, щоб його вилікувати. Бо якщо хворому накинули її ззовні, без його внутрішнього бажання і волі, то це буде тільки зовнішній вияв без внутрішньої дії. Господь у Своїй всемогутності не виключає свободну волю людини. Пам'ятаймо, що він нікому не дає Своєї благодаті насилу. [...]

Св. Тайна Оливопомазання дає хворому прощення гріхів тоді, коли він не може прийняти Святої

Тайни Покаяння (наприклад, перебуває у комі або в психічному розладі). Св. апостол Яків говорить: «Якщо він гріхи вчинив, то вони йому простяться» (пор. Як 5, 15). Коли людина, наприклад, вже не може говорити чи втратила свідомість, священник намагається збудити щирий жаль за гріхи у серці каятника заохотою і відповідними молитвами.

Не потрібно боятися приймати Святу Тайну Оливопомазання, бо дуже часто думають, що коли священник цю Святу Тайну уділяє, то людина помре. Щоправда, часто кличуть священника тоді, коли людина вже є на порозі смерті, тому ця Свята Тайна співпадає з хвилиною її смерті, але це не означає, що вона спричинила цю смерть. Ця тайна спричинила тільки одне: легку смерть, смерть без гріха, смерть у чистоті.

о. Ігор Яців, «Місіонар»

ХТ

Завдяки дотриманню людством Монреальського протоколу про припинення виробництва озоноруйнівних речовин озоновий шар над Антарктидою стрімко відновлюється, що зупинило деякі тривожні зміни в атмосфері Південної півкулі, зокрема зміщення полюсів.

ОЗОНОВИЙ ШАР НАД ЗЕМЛЕЮ ВІДНОВЛЮЄТЬСЯ

Згідно з дослідженням, опублікованим у журналі «Nature», зафіксована наприкінці ХХ століття руйнація озонового шару була зумовлена людською діяльністю і вплинула на клімат ХХІ століття зміщенням полюсів, зменшенням опадів, наприклад, у спекотній Австралії, циркуляцією океану та його солоністю. Так, швидкі повітряні потоки під назвою «висотні струменеві течії» рухалися на великій висоті ближче до полюса, а виснаження

озонового шару зміцнило ці течії. Однак Монреальська угода від 1987 року про припинення виробництва озоноруйнівних речовин зупинила зміни в циркуляції тропосфери Південної півкулі протягом 2000-х років.

Зазначається, що відновлення озону матиме істотний вплив на кліматичну систему Землі і може відновити її природні процеси.

ЩО ВІДОМО:

- Найбільша екосистема коралових рифів у Великому Бар'єрному рифі

в Австралії втретє за останні 5 років зазнала масового знебарвлення через глобальне потепління.

- Через теплу зиму Німеччина вперше в історії залишилася без врожаю крижаного вина.
- Кліматологи Центральної геофізичної обсерваторії ім. Бориса Срезневського за результатами спостережень повідомили, що метеорологічна зима 2019–2020 рр. до Києва так і не завітала.
- Науковці з НАСА встано-

вили, що через глобальне потепління останніми роками кількість рослинності на планеті збільшилася. У свою чергу, це стало причиною вповільнення темпів зростання температури.

- В Антарктиді вперше зафіксували температуру понад 20°C, що викликало побоювання науковців щодо нестабільності клімату в найбільшому льодосховищі світу.

Вікторія Хожанова, «Суспільне»

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібі скорочує і мовно виправляє надіслані статті. Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати наkonto: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1M05